

Nieuwkuijk.

Den 20^{en} Augustus 1898 bracht ik een bezoek aan deze gemeente; ik reed van 's Bosch naar Oudheusden (Elshout) vandaar langs den Drunenschen hoek naar Nieuwkuijk, en vervolgens naar Wijmen, vanwaar ik naar 's Bosch terugkeerde.

Op de grenzen van Drunen en Nieuwkuijk vond ik een eerbewacht van 15 ruiters, welke mij naar het Raadhuis geleidde. - Daar was de harmonie van Nieuwkuijk opgesteld. - Clairtje de la Court gaf mij een „schonen ruiters“. -

Op mijne audiëntie verschenen de Heeren Joseph en Willem de la Court, de jonge Arnold de la Court en het hoofd der school, de Heer Driessen. - Deze vier Heeren verschenen gezamenlijk, iets, waardoor het moeilijk was om met het schoolhoofd een geregeld gesprek te voeren, en hem inlichtingen over zijne school te vragen. De Pastoor (een groot musicus; sinds 5 jaar te Nieuwkuijk pastoor) maakte een aangename impressie; hij deelde mede, dat hij aan den Gemeenteraad een subside van f 10.000. - had gevraagd voor een liefdehuis, en dat de Gemeenteraad daarop nog niet had beschikt, hoewel er reeds geruimen tijd sinds de indiening van het adres verlopen was. -

Vervolgens verschenen nog de „schatter van de huurwaarde van de gebouwde eigendommen“, van den Broek, en een zeker Floris, die gaarne vergunning had om vogels te schieten.

Na de audiëntie ging ik naar muziek luisteren, mij door de liedertafel (beschermheer Willem de la Court) en door de harmonie (beschermheer Joseph de la Court) aangeboden. - Vervolgens werd er een ontbijt genomen te zamen met den geheelen Raad, Klaskens en Willem de la Court; Stewoud de la Court had daarvoor de zorg op zich genomen.

De wacht en harmonie deden mij later weer uitgeleide tot aan het begin van de baan van Onsenoort; ik reed toen alleen door, om aan de bewoners van Onsenoort even mijn compliment te gaan maken. Onvan

Nieuwkuijk.

gen door oberverord. de la Court en hare dochters, apprecieer-
de ik zeer de bijzondere attentie van oberverord., die op eene
logerkamer waschwater had laten klaar zetten. —
Water, na alle stof en hitte, was heerlijk! De heer
van Orsenoort had eene vergadering te 's Bosch en
was diens gevolg niet meer thuis. —
abuzijk enz. wachtte mij in de laan van Orsenoort
weer op, en geleidde mij naar de grenzen van de gemeen-
te. —

Ik nam van mijn bezoek aan Nieuwkuijk een goeden
indruk mede. — De 85 jarige burgemeester van der
sta is echter schoon verleden, en begint te verkindsen.
Eenig begrip, van wat er vroeger gebeurd is, heeft
hij blijkbaar niet meer; zoo wist hij bijv. heellmaal
niet meer, of hij tot 1880 dan wel tot 1895 secretaris
van Nieuwkuijk was geweest.

Noch op de administratie van den secretaris, noch
op die van den ontvanger waren groote aanmerkin-
gen te maken. Enkele wenken om de administratie
op eenigszins gewijzigden soot te voeren, gaf ik
hij schrijven dd. Oct. 1898.

Den 19 Juni 1902 kwam ik weer in de gemeente. Ik had
des ochtends St. Michielsgestel bezocht, en daarna tehuis ontbaten,
waarna ik des middags eerst naar Vlijmen en vervolgens
naar Nieuwkuijk reed, om later langs denzelfden weg
naar 's Bosch terug te keeren. —

Er konden geen onwettige geboorten in de gemeente voor;
althans sinds jaren niet. — Jaarlijks zijn er een of meer,
maar toch altijd slechts enkele gedulden en huwelijken. Doch
werdt als eene groote schande beschouwd; nog na jaren
wordt ~~de schuldige~~ ^{de} met den vinger nagereken. En
wordt in zoo'n geval geen bruiloft gevierd; men komt
's middags om 14 uur op het raadhuis, en den volgenden
ochtend om half zeven in de kerk. De jong geluuden blijven
dan tehuis, en durven zelfs niet door het dorp te wandelen en
zich te vertoonen, zooals anders bij een huwelijk steeds
pleegd te gebeuren.

Bij raadsverkiezingen wordt tegenwoordig hevig gestreden

Nieuwkuijk

vooral in de herbergen met bier, jenever en sigaren. —
Dat is begonnen, toen de konstlein hoeff lid van den raad wilde
worden; hoeff, die bovendien groothandel in fruitdruif, en
daardoor met veel menschen in relatie staat, werd gekozen. —
Daarna wilde hoeff een van zijn vrienden in den raad
hebben, een zekeren van den Besfelaere; er werd weer veel
drank ~~gedronken en geschenken~~, en v. d. Besfelaere
werd gekozen.

De vacature, ontstaan door het overlijden van burgemeester
v. d. Aa, werd aangevuld door de verkiezing van y. v. d. Brand.
Dok toen werd er weer veel met drank gemerkt: de partij
hoeff werd echter geslagen, niettegenstaande v. d. Brand in
het geheel niet met drank had gemerkt.

Audientie verleidt aan raadslid Klastermans, een zwager
van den burgemeester, voor eenigen tijd met nog een raads-
lid, en met het raadslid hoeff bekeerd, wegens het zich na
gesloten tijd in de herberg bevinden van hoeff. Politie
keur was tien uur; de heeren werden bekeerd om half
twaalf; de veldwachter had tweemaal komen waan-
schuimen, dat het politie uur reeds lang verstreken was!
Klastermans beweerde, dat de veldwachter de pik op hem
had! Ik heb natuurlijk de partij van den veldwachter
gebruiken, maar laten aan den burgemeester opgedragen,
te zorgen, dat de veldwachter allen schijn van partijdsheid
vermeedt.

Commissie voor schoolverhuur had in 1901 druk werk; in
1902 heeft zij nog niet behoeven te vergaderen, omdat er
toch heden toe nog geen overnameingen noodig zijn geweest.
De eigen dominen der gemeente bevesten in de laatste jaren
hoe langer hoe minder op; het weiland niet zooveel, dat de
kosten van het afheimen geleidelik werden. In 1901 besloot
men daarom een anderen weg in te slaan; de slechte
gedeelten weiland werden aan kleine stukjes gekocht, en
voor 8 jaren verhuurd; de menschen moogen er nu doen
wat ze willen. De gemeente is er goed mee. Kennijl het
land bovendien netjes bewerkt en gemest wordt; over 8 jaar
zal het ongelijk veel beter zijn.

Een gedeelte der mijns bezochten de byzondere scholen te Drunen of Vlijmen

Nieuwkrugk.

Aanmaede wordhin Nieuwkrugk niet geleeten; het burgerlijk
overbestuur heeft ± f 1200 vaste inkomsten, en kan daarmede
ronde; in 1901 was de rekening een baltig slot aan van f 800.
Opzittende de 3 wintermaanden onder steunt Vincentius
Barendien die armen, die zich schamen om naar het
bestuur te gaan.

De doorbraak van 2^d December 1881 had niet be-
hooren te vallen, wanneer men naare oplettend was
gewest; 2 1/2 dag liep er water door den dijk, alvorens
de doorbraak viel. Men achtte het niet noodig, er iets aan
te doen, ook niet de ingenieur van den Waterstaet
Bleekmann. Toende doorbraak er was, was het
natuurlijk te laat; nu mag zijn de landerijen, die
toen onder zand kwamen, niet meer zoo goed als vóór
1881. Bij den aanleg van de lijn 's Bosch - Vlaardigh
werd voor de baan veel zand van de landerijen heen
afgehaald, en onder Druunen, Nieuwkrugk en Slijmen
verwerkt. Gelukkig, want anders was men heel
zand ooit door het dijk geroacht.

Zhr Arnold de la Colent werd majoor 1901 voornitter
van den polder van Nieuwkrugk.

Burgemeester van den Braek deelde mij mede, dat hij
vees de wensch. zomre groote opzette te zullen krijgen
met zijn zwager, het raadslid Blastermans, omdat
dese, om die familiere relatie, dan niet kon herkennd
worden als zetter voor de directe belasting!

Den 10^{den} Mei 1906 kwam ik weer in de gemeente. Dienzelfden
dag bezocht ik ook nog Dordrecht in Elshout.

Ik verleende assistentie aan den pastoor (nog steeds pastoor
Smolders) met zijn kapelaan. Het liefdelijk, waarnaar
reeds zoo lang verlangd werd, zal nu werkelijk geboord
worden; men is bezig met de fundermenten. De pastoor was
buitengewoon dankbaar voor de f 10.000. — welke hij deswege
van de gemeente kreeg; ^{majoor} 1907 zal de byzondere meisjes
school geopend worden met aanvankelijk slechts de eerste
klasse; in 1906 wordt reeds de heren school geopend, ~~hinnen~~
en heens beginnen met de verpleging van beide mannen

Nieuwkrugk.

en vrouwen. — Omtrent de Fransche Paters op Onsenoort ver-
telde de Pastoor, dat de abb aanvankelijk Trappist was geweest,
dat hij die orde te streng vond en daarom een eigen congregatie
gesticht had; Onsenoort was nu het moederhuis van de orde,
van daaruit waren nog opme nieuwe huizen gesticht; de
pastoor betwijfelde, of zulks veel ooit zou gelukken. Andere dan
meer vreeschte officieel relatie had de pastoor niet met de be-
wooners van Onsenoort; hij wist van hen te vertellen, dat zij de
zelfde levenswijze hadden als de Trappisten, maar minder
streng; zij gaan een uur later naar bed; zij slaan een uur la-
ter op; zij eten 's Zondags vleesch; zij moogen 's Zondags en twee
keer in de week 3/4 uur praten; enz. — Het mak er op Onsen-
oort veel en smerig uitzien; geen gordijnen aan de ramen;
spinnewebben aan den zolder; in den hein staat raauw mil,
dat men geen voetpad meer kan onderscheiden! Terwijl
eenrijds het leven op Onsenoort vrij streng is, mocht toch ander-
zijds deser dazogen een jonge pater voor op dazogen naar Parijs
gaan om het bruylijk van zijn broeder bij te wonen!! Volgens
pastoor en kapelaan wordt aan geestelijke ontwikkeling door de kleren
op Onsenoort niet veel gedaan; zij meenden, dat de priesters aldaar
wetenschappelijk niet hony stonden. — Er ook geachtten hadden
omre Hollandsche geestelijken van hunne Fransche collega's
blijbaar niet.

Van N. en W. vernam ik, dat er een politieverordering in het leven
is gekomen, krachtens welke bij gelegenheid van verkiezingen de
herbergen gesloten kunnen worden; van die herbergplicht wordt
bij verkiezingen geregeld gebruik gemaakt; van 'schenken van
bier aan hiers is nu geen sprake meer; bij laatste verkiezing
werden de aftredende leden bij candidaatsstelling herkozen. —
De Wethouder Blastermans is een zwager van den burgemeester,
meester; hij treedt in 1907 als raadslid af en kan dan niet meer
herkozen worden.

Door de gezondheids commissie werd het water van alle acht
gemeentepompen afgehuurd; men zal, alvorens iets te doen, het
water van gemeentewege nog eens laten onderzoeken door de apo-
thekers hiers en Indemans te 's Bosch.

Van N. en W. geraagd om de gratificatie (f 25) aan den veld-
wachter bij 's mans tractement te vragen.

Nieuwkoop.

N. en W. overleden, om een uitvoerigen geolobailleerden staat aan te leggen van de gemeente eigendommen, en daarin alles te vermelden, wat op ontginning, exploitatie enz. betrekking had.

De landbouw van de armenklasse in Nieuwkoop is vrij veel; de mandemakers, vooral zij, die voor Diek Noter werken, klagen over gedwongen winkelmaking; deze dwingh zelfs zijn vroeger, om in zijn winkel te komen te kopen. —

Van de verbetering van de openbare school leigde de gemeente f 700. — ten koste; het schoolbezicht is thans te weten; een nieuwe school behoeft niet gebouwd.

Omtrent de hopcultuur, voor deze streek van zoo groot belang, verman ik het volgende:

Den gemiddeld gewas geeft per fl. A. 1750 K. G. hop, de prijs wordt berekend naar de 50 K. G. Er werd wel eens ^{voor} 50 K. G. f 100 betaald. — maar met een middelprijs van f 20. — is men zeer tevreden. — In 1903 en 1904 was de prijs f 50; in 1905 werd slechts f 12. — betaald.

De planten staan ± 2 fl. van elkaar; iedere plant wordt een „kuil“ genaamd. — De planten dueren wel 20 jr; het eerste jaar is maar weinig winstgevend; van af het tweede jr wordt het zwaar te heer.

Zlaewel bij iedere plant slechts 2 hopstaken moeten staan, plaatst men, onder gewoonte, in Nieuwkoop er nog steeds drie in elke kuil.

In Nieuwkoop (door dat men daar slooten en heeggen heeft) plant men slechts 2100 kuilen per fl. A. — Men heeft daarvoor dus ± 6000 hopstaken nodig; ~~aan~~ af f 0.05 per stak kost dat dus ± f 300 per fl. A. — De stakken staan ± 5 jaren mede; per jaar kosten deze stakken dus f 60. — per fl. A. —

De uitgaven per fl. A. zijn ongeveer als volgt:

- f 100. — landbouw
- 60. — hopstaken
- 84. — mest, = 84 karren, ieder van een halven el³
- 250. — werkloos

f 495. —

Als de hop f 12 de 50 K. G. doet dan bedragen de ontvangsten per fl. A. $35 \times f 12 = f 420. —$

Terschen de hop wordt als onderverocht geplant; eruden,

Nieuwkoop.

boonen enz. Men rekent, dat daaraan per fl. A. een opbrengst van ± f 100 verkregen wordt. —

Als de hop dus f 12 doet, dan blijft ^{naheen} er niets over voor den plant f $420 + f 100 - f 495 = f 25. —$

Bij een prijs van f 20 de 50 K. G. wordt per fl. A. ± f 300 verdiend.

Om de misfelvalligheid van de prijzen ging de hopcultuur sterk achteruit; thans zullen ± 150 boertjes nog ongeveer 20 fl. A. met hop betalen.

Den 20 April 1910 kwam ik weer in Nieuwkoop, ik was te voren eerst in Vlekwijk geweest en vervolgens in Cromvoirt.

N. en W. zijn het met mij eens, dat het niet aangeraad, om bij een gedwongen huwelijk op een ander uur de mischien te helpen dan daarvoor in normale omstandigheden geldt; dat mogen zij aan den pastoor overlaten!

Bij verkiezingen worden de herbergen krachten politieverordening gestoken; datzelfde gebeurt ook in Olijmen en Veldhuizen.

Broeders verbaal wegens overtreding kerflichtrecht hebben niet meer gemaakt te worden; in 1909 werden 3 delinquenten voor de Commissie geroepen; verder behoeft er niets te geschieden.

Men laat de gronden in het vervolg door den notaris verhuuren; de verhuuring in 1902 is niet mede gevallen; wel is de grond verbeterd, maar gemeente kan het geld van al die perceeltjes niet binnen krijgen; ^{van} 5 onvruchte perceeltjes is de huur van de laatste 4 à 5 jaren nog achterstallig! Het bedrag is te klein om gerechtelijk te verhalen. — De heele achterstand bedraagt zeker f 600. —

Men is zeer dankbaar voor de werken der Maasmondverlegging en het kanaal 's Bosch-Drongelen. Gemeente komt daardoor in veel betere conditie; hoort bovendien op beveling met het Maaswater door de irrigatie sluis te Engelen.

Burgemeester verwardeigde eerst groote leed van de gemeentelijke bezittingen; deze hangt van den wand in de Raadszaal; daarmede correspondeert een door hem aangefogd register van exploitatie van gemeentelijke bezittingen; zeer goed; hij is thans zeer dankbaar, dat hij het heeft, en ziet er het groote nut nog beter van in dan ik.

Nieuwkoop.

De hofcultuur is thans zoo goed als leuiet; de tijdelijke
hooze prijzen voor de hof gemaakt, waren een ongeluk voor Nieuw-
koop; daardoor werden de grondprijzen naar boven gedruwen,
wie en vijf maal boven de waarde; van dien landbouwer
plekt men thans de wreange, bittere verschten!

M. en W. Lang opredendard over de verharding van
den weg de "Klaau". M. en W. zijn niet ingewijfd, daarin
bij te dragen, mits Vlijmen en Vlaarsteeg dat ook doen;
Vlijmen en Vlaarsteeg hebben er veel meer belang bij dan
Nieuwkoop; de boeren aan de Vlaarsteeg hebben hofme
landrijen in het Klerfche veld, en maken, om daar te komen,
den weg van de Klaau passeren. — Wanneer Vlaarsteeg
en Vlijmen niet meedoen, dat weijert Nieuwkoop berlist
iets te doen.

In plaats van Klostermans, den zwager van den hooze-
meester, werd diens zoon lid van den Raad. — Ook
Klostermans bouwde zich een mooie villa naast het Raadhuis.

Noch voor de schraemakers, noch voor de mandenma-
kers bestaater thans gedwongen winkelvering; de man-
denmaker Biet Votter, over wiens gedwongen winkelver-
ing vroeger zoo geklaagd werd, is nuuk deus den ver-
huistot.

Na de doorbraak te Nieuwkoop in 1870 werden sul van
huizen (een goede dertig) herbouwd; bevalting bleef
stationair; nieuwe woningen worden zoo goed als
niet gebouwd; bouwverordening is geen afkandig tegen
nieuw-bouw.

Drinkwater laat veel te wenschen over; men heeft geen geld
om deere pompen te sloven; het nu toe drong openluchts
Commissie daar ook nog niet erg op aan.

Baters te Onsenoort doen niets dan bouwen en verbou-
wen; met f 15000 hoofd omstap worden zij niet voldoende
getroffen; men bracht hen dit jaar op f 20.000. — Men
kaner niet over uitgespraat gevelen, zoo veel en zoo smorg
als het daar op het Klooster was. Baters hoorde ik van
Kerdyk, dat de dokter (Wijers uit Vlijmen) die daar komt
hen niet wil laten schieten, omdat zij hoes zijn beste klem-
ten zijn; maar dat hij, als hij er geweest is, zich tehuus

Nieuwkoop.

dilwijkt helemaal maal verschoonen, omdat hij val ingedient
teluis kwam

Den 19 Juli 1915 kwam ik weer in Nieuwkoop.
Daer bezoekt ik nog de gemeente Vlijmen.

Ik vond bijna een geheel anders samengesteld gemeente
bestuur als in 1910; burgemeester, secretaris, een welhouder
en de ontvanger zijn door andere titularisfen vervangen;
alleen de welhouder de vloog had ik bij mijn vorig bezoek
ook aangekropen.

Ik opat den menschen nog al goed; grote boeren zijn
er niet; de grootste heeft 6 kavels; de meeste boeren zijn
levens huurbouwer; vooral eruden worden veel verbouwd.

Vernoodelijke komt het volgend jaar een centrale groen-
tenveiling tot stand; gebouw, dan het station te Vlijmen,
is daarvoor ingericht; Vlijmen, Nieuwkoop, Oud Kluuden
Vlaarsteeg, Klerf, Druunen zullen daar opkanten verko-
pen. Alles onder administratie van den heer Wageningen,
een voorraam groenten- en fruit koopman, die daarvoor
het gebouw beschikbaar stelt, en vernoodelijke 5% zal geui-
ten van de opbrengst.

De meeste menschen worden op hun eijgen; 75% der besit-
tingen zijn min of meer swaar belast.

Wel binnenpolder is 330 hl. A. groot; daarvan behooren
± 50 hl. A. aan Timmermans, en ± 45 hl. A. aan Graaf
d'Ortelbremont; de rest behoort aan inwouers van
Vlijmen.

Ik drinkwater laat nog te wenschen over; het water
van enkele pompen werd afgeheurd; slechts drie pompen
leveren drinkbaar water.

Baters van Onsenoort betalen geen hoofdelijken omstap;
in hooger beroep werden zij door lpedef. Stal. vijfzestel.

Zij herbergen maannden barog 250 Belgische vlicht-
kubgen; meestal geschikte mefchen.

De nieuwe burgemeester - van den Braek - maakte een
berlist gunstigen indruk; kalen en bedorard, en verstandig.
De nieuwe welhouder - Klostermans - waelt zig zich
erg; hij lijkt mij een grote schreumer.

Nieuwkuyl

Den 22 Augustus 1919 bezocht ik per auto van uit den Bosch de gemeenten Vlijmen, Nieuwkuyl en Vlerft. De evenredige vertegenwoordiging kostte aan 4 heeren een raadslidmaatschap; een van hen was de verdienstelijke de Kroeg, sinds 38 jaren rethouder van de gemeente.

Daar hier is woningnood; er komen een aantal goede woningen te kort. Om daarin te voorzien is de oprichting van een vereniging ter voorziening in de volks huisvesting in de maak.

Men onderwindt geen waterberwaar meer; men is gered door de llesesmond werken.

De loonen zijn ook hier sterk gestegen; er is in de gemeente volop werkgelegenheid. Overhande wordt er niet geleden. Ambestuur hield in 1918 f 800. over.

Toch is het jammer, dat de groentendorperij van Hal-Baamuels werd stop gezet, daar werken er 25 meisjes. De firma zou op het moment voor 4 ton voorraad hebben, waarvoor geen afzet is te vinden, en die lang zamenhard wederdeloos wordt.

Gemeente is zeer beswaard door de financiële lasten; de hoofdelijke onslag bedraagt reeds 4%; op den duur kan men er niet meer komen. Men voelt zeer veel voor mijn idee, dat Nieuwkuyl en Vlijmen verenigd worden tot een gemeente.

De groenten velden meestal geveld te Drenen; onkosten 6%; in 1918 werd in Drenen geveld voor f 400.000. De veiling werd opgericht door de heinbouwvereniging elders, en staat open voor Drenen en omstreken. Het wordt driemaal in de week geveld.

Neer eenmaal een irrigatieskeis te Engelen is kan die blijven; ook te Bohken may 200' en oluis gebouwd. Toch is de burgemeester niet meer zo'n groot voorstander van beveling als vroeger.

Het beheer van Onzenhart moet verschrikkelijk zijn; de keulen van de boomen, van acht jaren ghaakt, zijn niet dieht gemaakt; de hein is niets dan onkruis en raps veldt niets. Het is

Nieuwkuyl

jammer van de 14 bl. t. land, welke er bij behooren! Welhouder Mastermans is een ingebakke dwaas; hij weet het allen; de burgemeester heeft veel moeite met hem. De burgemeester zelf maakt een bijzonder goeden indruk.

Den 14 Juni 1923 bezocht ik Nieuwkuyl en Bronvoirt.

Toen de Raadsverkiezing in het zicht kwam, stelden twee raadsliden zich niet verder verkiesbaar. B. en K. hebben de leiding der verkiezing in handen genomen, en slaagden er in den nieuwen Raad - waarin de vijf aftredende Raadsliden - bij enkele candidaatstelling te doen verkiezen.

Voor woningbouw deed gemeente niets. Er werd een vereniging voor opgericht, maar deze kon geen geschikt terrein in handen krijgen, zoodat ook zij niets deed. Het Rijkspremie werden slechts drie woningen gebouwd. Toch is er op het moment geen woningnood in Vlijmen; door de malaise in de mandarinindustrie trekken vele menschen, vooral jonge krachten naar elders.

De belastingen zijn in Nieuwkuyl zwaar; toch weet men zich tot nu toe staande te houden, doordat uit het vaste goed van de gemeente jaarlijks een stielke vier duizend gulden inkomt. De huurjaren van die goedereus loopen in 1924 af; in 1925 zal de afbrekfst zeker met 50% terug loopen, en zal men f 2000 elders moeten zoeken; men weet geen raad, waar die te moeten vinden. Bovendien heeft men de eerste vijf jaren geen dennerbosschen te hakken. Nieuwkuyl kan op den duur moeilijker als gemeente blijven bestaan.

Het electriciteits bedrijf gaf 1 buij - 31 Dec 1921 een verlies van f 144.35; en in 1922 daarvan f 675.93. Men raakt zich daarover nog al ongerust, omdat de raming van de Drenen niet uitkomt. Over het algemeen gebruiken de menschen beduidend minder stroom, dan de Drenen geraamd had

Nieuwbuigh

terwijl er heel geen stroom voor kracht verkocht wordt.

Het water uit de gemeente pompen mag niet als drinkwater gebruikt worden. De menschen zijn uitsluitend op hun eigen pompen en putten aangewezen; zou dat water beter zijn?

De Babers van Onsenoort trekken langzamerhand naar Frankrijk terug. Er zijn er nog 3 hier, die niet terug kunnen, omdat zij in Frankrijk als deserterers te boek staan. Die 3 babers geven nog les aan 15 leerlingen (Hollanders).

De zuster van de Orde van Veyhel is door het Wit gele kruis met de verzorging der zieken belast; zij is in het klooster te Nieuwbuigh tehuis. Voor haar diensten wordt $\text{f} 75$ betaald, waarvan $\text{f} 100$ door de gemeente, $\text{f} 150$ door het armbestuur, en de rest door de vereeniging het Wit Gele Kruis, waarvan de contributie $\text{f} 1$ - of $\text{f} 2.50$ bedraagt.

Het gaat den boeren - tuinbouwers niet best; de kruidbessenmeel dauw is nog altijd niet overwonnen; de geleerden weten nog maar niet, van die ziekte van daan komt: uit de lucht of uit den bodem. De best groeiende streuken met veel meloch lot worden het eerst aangeplukt.

De sterfte, vooral de kindersjerfte is in Nieuwbuigh groot: in 1922 35 lijkens op een bevolking van 1500 zielen. De zorg voor de kleine kinderen schijnt veel te wenschen over te laten.

Op het moment geen werkloosheid; in den afgelopen winter werden 17 hoofden van gesinnen op deze wijze ondersteund, dat men met een fabrikant overeenkwam, dat hij de menschen aan het werk zou stellen, en dat de gemeente welkelijks op 60 manden per maand $\text{f} 0.10$ zou bijbetalen. Die werkerschaffing kostte de gemeente dus $\text{f} 60$ - in de week.

Van den voortgang in de graentendragery van v. Hal - Daemel kwam niets te recht. Wel zaak

Nieuwbuigh

werd gekocht door een firma (grootste belangheb. benede het Statenlid Dillat), welke firma faillende. De zaak ligt thans stil.

Het verkeer per autobus Tilburg - den Bosch neemt nog steeds toe; vooral van menschen, die van het een eindpunt naar het andere gaan. De menschen uit de buijzen gelegen plaatsen maken meer gebruik van de tram.

Er werd opdeurende den afgelopen winter praktisch landbouw - tuinbouw onderwijs gegeven door v. Esch uit Veught en Slasfen uit Nieuwden. v. Esch was goed, Slasfen slecht. De cursus verliet. Slasfen werd toen vervangen door v. der Danden uit den Dungen. Blaemel v. d. Zanden nu goed was, moest de cursus wegens gebrek aan belangstelling gesloten worden.

Blacielijkheden het veldwachter Verhaeren, die v. d. Brand, Voorzitter van den polder bekeerde wegens loopen over eens andermans land v. d. Brand was derwege heden ochtend door den Kanterechter te Nieuwden veroordeeld tot $\text{f} 3$ zeesid. 3 dagen hechtenis. - v. d. Brand kwam zich daarvoor te mijner audientie beklagen; hij werd door den veldwachter gezocht!

De Burgemeester v. d. Braek viel mij nu niet mede; maar mijne meening gaat hij verstandeligher op acliteruit.

Den 21 Juni verscheen de burgemeester te Slasfen ter mijner audientie; hij deelde mij mede, dat hij over veel, waarover ik bij gelegenheid van mijn openbare besaek indichting had gevraagd, niet veel had kunnen zeggen: de wethouder Blastermans (de jonkhe van de Bree) is een absoluut onbetrouwbare man, een grote waerflooper, en drinkkever; hij maakt groot misbruik van wat hij van den burgemeester weet, en stelt dan alles op zijn manier voor; daarom was de burgemeester zoogereserveerd geweest tijdens mijn besaek. -